

**Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite og
sjøfarts- og fiskerikomiteen
Fellesmøte lørdag 17. september 1960 kl. 12.30.**

Møtet ble ledet av utenrikskomiteens formann, **F i n n M o e**.

Av den utvidede utenrikskomites medlemmer var følgende til stede: Borten, Bøyum, Kjøs, Mellesmo, Finn Moe, Nordahl, Offerdal, Reinsnes, Røiseland, Wikborg, Lyng (for Henrik Svensen), Selås (for Dahl), Bondevik (for Hareide), Hegna, Hønsvald, Hoel (for P. Ingebretsen), Holm (for Ingvaldsen), Borgen (for Vatnaland) og Reidar Carlsen.

Fra fiskerikomiteen møtte: Eikrem, Engan, Sunniva Hakestad Møller, Hamran (Bondevik for Hareide), Nybø, Solli (for Sjaastad), Stavrand, Storeide og Warholm.

Av Regjeringens medlemmer var følgende til stede: utenriksminister Lange og fiskeriminister Lysø.

Dessuten ble følgende embetsmenn gitt adgang til møtet: fra Utenriksdepartementet utenriksråd Ræder, statssekretær Engen og ekspedisjonssjef Stabell, fra Fiskeridepartementet ekspedisjonssjef Sellæg, byråsjef Olstad og sekretær Vibe.

Formannen: Møtet er sammenkalt for at utenriksministeren og fiskeriministeren kan forelegge de to komiteer et forhandlingstaktisk spørsmål, så vidt jeg forstår. Det er utenriksministeren som vil redegjøre for saken, og jeg gir da med en gang ordet til ham.

Utenriksminister Lange: På bakgrunn av forlydender som var gjengitt i pressen i morges om hva vi skulle behandle her på dette møtet, vil jeg gjerne ha presisert at det som har fått oss to fra Regjeringen til å be om møtet, er behovet for å drøfte med de to komiteer ett konkret, begrenset spørsmålet, nemlig hvilket standpunkt den norske delegasjon skal ta under de forhandlinger som kommer til å finne sted med britene i slutten av denne måneden, nærmere bestemt i slutten av neste uke, om en overgangsordning for britisk fiske i soner mellom 6 og 12 mil når vi bestemmer oss til å etablere en fiskerigrense på 12 mil og en sone på 2 sjømils bredde mellom territorialgrensen på 4 mil og en 6 mils grense hvor alt utenlandsk fiske skal være forbudt.

Jeg vil gjerne presisere: Det er ikke spørsmål fra noe ansvarlig hold om å gå til noen utvidelse av territorialgrensen fra 4 til 6 mil. Alle ansvarlige instanser er enige om at vi bør holde på vår 4 mils territorialgrense og ikke delta i kappløpet om utvidelse av territorialfarvannene, men at vi på grunnlag av Genève-kompromisset bør ta sikte på å ha en eksklusiv fiskerisone med full norsk myndighet på alle områder fra grunnlinjene på kysten og ut til 6 mil. Man er enig om at det vi kan forhandle om, det er i denne omgang overgangsordninger i forhold til britene for deres fiske i en begrenset tidsperiode i området mellom 6 og 12 mil.

Det har vært ført forberedende forhandlinger i London i dagene 23. – 28. juni, og før de forhandlingene hadde vi anledning til i dette forum å diskutere de problemene vi sto overfor. Forhandlerne fra vår side – det var den gang bare embetsmenn som forhandlet – hadde instruks om å søke å komme frem til en kort prinsippavtale basert på hovedelementene i den fiskerimessige del av det amerikansk-kanadiske kompromissforslaget fra 2. Genève-konferanse om Havets folkerett. Det vil si, som første punkt, en avviklingsfrist som skulle utløpe den 31. oktober 1970 for britisk fiske i området mellom 6 og 12 mil – altså en 10 års avviklingsfrist, men allerede på forhånd fiksert til å løpe ut den 31. oktober, selv om den skulle begynne å løpe noe senere enn 31. oktober 1960. For det annet, fiskerimessig jurisdiksjonsrett for Norge – lovgivning, tvangsmakt og domsmyndighet – overfor de tidsbegrensede britiske fiskerier i området mellom 6 og 12 mil.

Under forhandlingene erklærte man seg på britisk side enig i at man skulle ta utgangspunkt i kompromisset fra Genève, og at avviklingsfristens lengde måtte bli satt til 10 år i samsvar med det som var bestemt i kompromisset. Britene var også, etter en del press, i siste omgang rede til å gå med på at avviklingsfristen, uansett på hvilket tidspunkt den norske utvidelse ble satt i kraft, skulle utløpe 31. oktober 1970. Det er det altså enighet om.

Fra britisk side ble det også avgitt forsikring om at under forutsetning av at man nådde frem til en tilfredsstillende avtale om en avviklingsordning for britisk fiske, ville Storbritannia ikke i forbindelse med utvidelsen av Norges fiskerigrense påberope seg klausulen vedrørende frossenfiletens frihandelsstatus i punkt 20 i Protokollen om forståelsen av visse bestemmelser i EFTA-konvensjonen. Så det punkt er for så vidt også klart, under forutsetning av at man kan bli enig om avviklingsordningen.

Det tredje punkt som ble klart under disse forberedende forhandlingene, var at britene gikk med på at det i overenskomsten også skulle innarbeides en bestemmelse som åpner adgang til å ta avtalen opp til revisjon i tilfelle av at det britiske fiske i overgangsperioden skulle anta vesentlig større dimensjoner eller en vesentlig annen karakter enn det fisket som drives i dag.

På disse tre punktene var altså resultatet fullt tilfredsstillende for oss. Men det var ett punkt hvor vi ikke kom til noe resultat. Det lyktes ikke å få britene til å akseptere kravet om norsk jurisdiksjon for fiskeriformål over det tidsbegrensede britiske fiske i området mellom 6 og 12 mil. Det som der ble fremholdt fra britisk side, var at det amerikansk-kanadiske forslaget fra Genève ikke var klart på dette punkt – og det har de for så vidt rett i. Britene gjorde også gjeldende at en bilateral avtale med Norge basert på den fiskerimessige del av Genève-formelen, ikke vil gi dem den samme balanse mellom fordeler og innrømmelser som en global avtale omfattende hele formelen, både den del som gjelder territorialgrensen og den del som gjelder fiskerigrensen. Det som ligger i det, er at britene sier – og der tror jeg de for så vidt har sine ord i behold – at når de aksepterte en så sterk utvidelse av fiskerisonen som til 12 mil, så var det fordi kompromisset også innebar at 6 mil skulle være den internasjonalt anerkjente yttergrense for territorialfarvannet. Det har

de altså ikke oppnådd, det er fremdeles ikke noen internasjonal enighet om hvor bredt en stats territorialfarvann skal være, og så sier de: Da har ikke vi samme grunn til å gå med på en 12 miles fiskerigrense med full jurisdiksjonsrett, som vi kunne hatt hvis vi hadde fått det hele kompromiss. Og det er fra deres synspunkt, tror jeg, et logisk resonnement.

Men ved siden av disse innvendingene av prinsipiell art ble det også fremholdt at en ordning med eksklusiv norsk jurisdiksjon i området mellom 6 og 12 mil ikke ville gi britiske fiskere den nødvendige garanti for at de ville få fortsette sitt tidligere fiske ubeskåret i 10 år. Altså, de aksepterer en klausul om revisjon av avtalen hvis de øker fisket vesentlig eller hvis det forandrer karakter, men på den annen side vil de ha sikkerhet for at de ikke behøver å innskrenke sitt fiske i disse 10 årene.

Etter britisk oppfatning måtte de britiske fiskere i avviklingsperioden få fortsette å fiske i området mellom 6 og 12 mil, som om det fortsatt var fritt hav. De reelle interesser som Norge ønsket å sikre gjennom sitt krav om jurisdiksjon, mente britene det skulle være mulig å vareta ved hjelp av en norsk-britisk overenskomst, uten å prejudisere noen av partenes prinsipielle standpunkt.

De erklærte seg i den forbindelse villige til å inngå en avtale med Norge om felles regler vedrørende redskapskollisjoner – «Rules of Conduct» - og den avtalen skulle gjelde for britiske og norske fiskefartøyer ikke bare i overgangsperioden og for sonen mellom 6 og 12 mil, men overalt hvor norske og britiske fiskefartøyer fisker på de samme felter, enten det er i overgangstiden mellom 6 og 12 mil eller det er fra nå av og i en ubestemt framtid fremover på det frie hav. De fremla utkast til slike «Rules of Conduct», basert på et utkast til kollisjonsregler som ble utarbeidet under de bilaterale fiskerigrenseforhandlingene mellom Norge og Storbritannia i London i 1949, de som førte til en preliminær forståelse av en modus vivendi som siden ble forkastet fra norsk side, og som så ble avgjort ved Haag-dommen. De reglene som de la frem utkast til, er i alt vesentlig i samsvar med de regler om utøvelse av fisket som er knesatt i norsk fiskerilovgivning – det hadde vi den gang i 1949 lagt sterk vekt på. Britene hadde imidlertid i sitt utkast utelatt en regel som vi la meget stor vekt på – en bevisbyrderegel, som ved kollisjon mellom trål og faststående redskap i alminnelighet legger ansvaret for skade på tråleren, med mindre det kan bevises at skaden ikke skyldes feil fra trålerens side. Denne bevisbyrderegelen hadde de utelatt.

Fra norsk side ble det under forhandlingene i slutten av juni bl.a. innvendt at felles regler om fisket ikke i seg selv ville skape sikkerhet for at fremmede trålere ikke fortsetter å ødelegge norsk redskap. Det avgjørende var håndhevingen av reglene, og bare Norge som kyststat ville være i stand til å føre et effektivt oppsyn med at reglene blir overholdt innenfor en 12 miles grense. På norsk side måtte vi derfor insistere på at de tidsbegrensede fiskerier i området mellom 6 og 12 mil blir underkastet norsk jurisdiksjon.

Fra britisk side ble det da foreslått at de felles regler om fisket skulle bli gjenstand for en viss grad av felles rettshåndhevelse – «joint policing» var det uttrykk som ble brukt. Hvert av de to lands oppsynsmyndigheter skulle, hvis

reglene ble overtrådt av fiskefartøyer registrert i det annet land, ha adgang til å borde vedkommende fartøy, undersøke det, oppta forklaring og avgi rapport til det annet lands oppsynsskip. I fornødent fall skulle vedkommende oppsynsskip også kunne oppbringe fartøyet og føre det til det annet lands oppsynsskip, eventuelt også eskortere det til nærmeste hjemlandshavn. Denne ordningen, som i det alt vesentlige svarer til den som er etablert mellom partene i Nordsjøkonvensjonen av 1882, skulle på samme måte som de nevnte regler om redskapskollisjon, gjelde ikke bare i overgangstiden og for området mellom 6 og 12 mil, men overalt hvor norske og britiske fiskefartøyer fisker side om side.

De norske forhandlerne erklærte seg i juni villige til å forelegge dette nye britiske forslag for den norske regjering og for de norske fiskeres representanter, men det ble fremholdt at de begrensede beføyelser som norske oppsynsskip ville få overfor britiske trålere, neppe ville bli ansett for tilstrekkelige til å sikre en virkelig effektiv beskyttelse av norske fiskeres redskap. Skadevoldende trålere ville ikke kunne bringes inn til norsk havn med sikte på å få kapteinen stilt for norsk domstol, og norske myndigheter ville heller ikke kunne gå med på en ordning som innebar at britiske oppsynsskip ville komme til å patruljere innenfor den nye 12-mils grensen.

Under forhandlingene i London tok britene også opp spørsmålet om landingsrett i Norge for fisk fra britiske trålere, og britene hadde også i en senere henvendelse påpekt at de britiske fiskere ville finne det vesentlig lettere å avfinne seg med å bli stengt ute fra å fiske innenfor 6 mil ved norskekysten om også norsk tråling ble forbudt i dette området.

Under de videre forhandlinger med britene som skal finne sted i Oslo i slutten av september, bør den norske delegasjon etter Regjeringens mening avvise kravet om at spørsmålet om landingsrett for britiske trålere skal tas opp i denne sammenheng. Delegasjonen bør fremholde at spørsmålet om hvorvidt fremmede trålere bør gis landingsrett i Norge, ikke er tilstrekkelig utredet og at det ikke kan bli tale om å gi de britiske trålere slik rett innenfor rammen av en avtale om fiskerigrensen som er basert på det amerikansk-kanadiske kompromissforslaget fra Genève, som ikke berører denne side av saken.

Likedan er det Regjeringens mening at delegasjonen bør gjøre det klart at vi ikke kan gå med på å binde den norske regjeringens handlefrihet hvor det gjelder et rent internrettslig spørsmål som det om norsk tråling skal være tillatt innenfor 6 mil av kysten – det må vi også avvise.

Når det gjelder jurisdiksjonsspørsmålet, er derimot situasjonen noe mer komplisert. Det er ganske klart at vi så lenge som mulig og så hardt som overhodet mulig må holde på det prinsipale norske krav om norsk jurisdiksjon – altså rettshåndhevelse, oppsyn og det hele – innenfor sonen mellom 6 og 12 mil i denne avviklingsperioden. Men det som er det vanskelige problem er: Hva så hvis det overhodet ikke er mulig å nå frem med dette prinsipale standpunkt? Og der er det vår oppfatning i Regjeringen at hvis det er det eneste spørsmål som ikke løses, så skal vi tenke oss vel og lenge om før vi lar det strande på det spørsmålet.

Det Regjeringen gjerne vil drøfte med disse to komiteene, det er om vi etter at vi så lenge og så hardt som det overhodet er forsvarlig har stått på full

jurisdiksjon, skal innlate oss på forhandlinger om en ordning som i praksis vil gi oss vesentlig det samme, men som ikke vil gi oss det prinsipielle i full norsk jurisdiksjon. Det vil jo her bli spørsmål om en ordning som bare vil gjelde for denne overgangstiden. Det er helt på det rene fra begge sider at etter at avviklingsperioden er over, har Norge full jurisdiksjonsrett ut til den nye fiskerigrensen på 12 mil, så det problemet innskrenker seg til å være et problem om hvordan vi skal forholde oss i tiden frem til 31. oktober 1970.

Fra britisk side er det, som nevnt, foreslått at vi skal inngå en avtale som fastsetter felles regler om redskapskollisjoner, at disse regler skal bli gjenstand for en viss grad av rettshåndhevelse, og at denne avtalen skal gjelde ikke bare i overgangstiden i området mellom 6 og 12 mil, men overalt hvor norske og britiske fiskere fisker side om side – altså også på det frie hav – både før og etter utløpet av 10-års-perioden.

Forutsatt at man kan komme frem til enighet om regler for fisket som er tilfredsstillende ut fra norske interesser, burde denne fremgangsmåte etter Regjeringens vurdering under omstendighetene være akseptabel som en siste utvei. Men fra norsk side må det være en forutsetning for å gå med på en slik ordning, at Storbritannia underhånden, men like bindende for det, forplikter seg til ikke å la sine oppsynsskip patruljere i området mellom 6 og 12 mil.

Spørsmålet om gjennomføring av felles regler for fisket og en viss grad av felles rettshåndhevelse på det frie hav er naturligvis problemer som egner seg best for løsning på et multilateralt grunnlag, men en bilateral avtale om disse spørsmål mellom to av de viktigste fiskerimakter i Nordsjøen ville kunne danne grunnlag for en senere multilateral avtale. Derfor har vi en reell interesse av å få på bilateral basis en avtale som gjelder for det frie hav for en ubegrenset tid fremover, og kunne ha interesse av, hvis det er nødvendig for å få en slik avtale i stand, å gi den konsesjon at vi gjør den gjeldende mellom 6 og 12 mil i denne avviklingsperioden.

Hvis det skulle vise seg at det blir nødvendig å gjøre innrømmelser med hensyn til jurisdiksjonsspørsmålet, må vi fra norsk side, som kompensasjon for de innrømmelsene vi gjør ved at vi samtykker i at vi ikke skal ha full norsk jurisdiksjon i denne 10-årsperioden mellom 6 og 12 mil, se å få britene med på at ett eller flere av de fiskefelter mellom 6 og 12 mil hvor redskapskollisjoner er særlige hyppige, blir reservert for garn- og linefiske til visse tider av året – og det vi der har i tankene, er særlig Andenesfeltet. Det har en viss presedens i den britisk-færøyske avtale, så jeg tror at hvis vi holder hardt på det i hvert fall for Andenesfeltet, skulle det ikke være urealistisk å regne med at britene ikke vil la det strande på det spørsmålet, fordi også de er sterkt interessert i å komme til en ordning med Norge og å unngå en liknende situasjon i forhold til Norge som de nå forsøker å komme seg ut av i forhold til Island.

Formannen: Jeg skal takke utenriksministeren for redegjørelsen. Er det noen som forlanger ordet?

Warholm: Jeg hadde i grunnen ventet at fiskeriministeren ville ha gitt sin reaksjon i forbindelse med den redegjørelsen som utenriksministeren er kommet med. Situasjonen er jo den at det i de tre nordligste fylker er en sterk motstand mot å ha en avviklingsperiode på 10 år. Forholdene i Barentshavet – det gjelder både kystfisket, bankfisket og fjordfisket – er nå blitt slik at fiskerne der oppe mener at det vil bli til ubotelig skade hvis det blir fastsatt en for lang avviklingsperiode. Det var selvfølgelig et lyspunkt i den siste del av redegjørelsen der det var snakk om at det skulle forbeholdes norske fiskere med faststående redskap enkelte felter hvor de i visse tider av året skulle få lov til å fiske, men det punktet blir jo ikke avgjort før man får se hvorledes britene reagerer på spørsmålet om jurisdiksjon mellom 6 og 12 mil.

Når man i dag snakker med folk som driver fiske – enten det er havfiske eller det er bankfiske – i Nordland, Troms og Finnmark, går det klart frem at man ikke kan se bort fra at bestanden er redusert, og uansett hvorledes man ellers ser på spørsmålet, må man se sammenhengen mellom beskyttelse av fiskebestanden og utvidelse av fiskerigrensen til 12 mil.

Jeg kan for mitt vedkommende si at når saken kommer opp i Stortinget, må jeg nok innta det standpunkt at en avviklingsperioden frem til 31. oktober 1970 er for lang – hvis man da ikke i mellomtiden skulle få en multilateral avtale om bevaring av fiskebestanden i Barentshavet, det er jo et spørsmål som ennå ikke har vært berørt. Og jeg vil da spørre utenriksministeren direkte: Har det spørsmålet vært oppe i diskusjonene? Av avisene ser man at engelskmennene er frampå med et forslag om beskyttelse av fiskebestanden på nærmest internasjonal basis. Det gjelder her et meget viktig spørsmål. Spørsmålet gjelder intet mindre enn eksistensen for folket som bor langs kysten, og jeg vil be om at man, når man forhandler om et sånt spørsmål, trekker den ting sterkt inn i bildet.

Utenriksminister Lange: Jeg kan kanskje med en gang svare på det konkrete spørsmål hr. Warholm stilte. Under disse fiskerigrenseforhandlingene har fredningsspørsmålet ikke vært oppe, men det er jo stadig til behandling i de organer vi har under Maskeviddekonvensjonen av 1946, og vi vet at det er en sterk positiv interesse både på britisk og på norsk hold for å komme frem til en ordening i det spørsmålet. Men vi har ikke funnet det riktig å koble det inn nå, for ikke å gjøre forhandlingene enda mer kompliserte enn de er på forhånd, idet vi har lagt stor vekt på å komme frem til en for norsk fiske under omstendighetene akseptabel ordening i overgangstiden, for å unngå en konflikt med Storbritannia som ikke kunne unngå å berøre i meget sterk grad – hvis den kom – avsetningsmulighetene for norsk fisk.

Statsråd Lysø: Når det gjelder en lengde av 10 år for avviklingsperioden, er det riktig at det særlig fra Nord-Norge har gjort seg gjeldende et meget sterkt krav om kortest mulig overgangstid. Ja, vi har sågar hatt krav om at det helst ikke burde være noen overgangstid; man burde iverksette utvidelse av vår fiskerigrense til 12 mil uten overgangstid, men om man var nødt til å gå inn på en overgangstid, burde den ikke være over 5 år. Jeg er oppmerksom på dette kravet. Og det kravet er én

ting. En annen ting er hva som er mulig – og jeg vil også si: hva som kan være riktig. Men la meg først legge vekt på hva som er mulig.

Det er i all fall vår oppfatning i Regjeringen at det overhodet ikke ville ha vært mulig å komme frem til noen avtale med britene hvis man skulle ha forlatt den formel som lå til grunn for kompromissforslaget på den siste konferansen i Genève om havets folkerett – hvis man skulle gå i den grad bort fra det som var lagt til grunn, som å gå ned til 5 år for avviklingsperioden. Det er nå én ting.

En annen ting som vi også må være oppmerksom på i denne forbindelse, er våre fiskerimessige interesser i andre farvann. Vi har dog betydelige fiskerimessige interesser f.eks. ved Grønland og Newfoundland, og vi må vel være klar over at om det hadde vært mulig – hvilket jeg altså ikke tror – å presse overgangstidens lengde ned til 5 år, så måtte vi vel da ha regnet med at vi selv ikke ville kunne vinne gehør for en lengre overgangstid under de forhandlinger og drøftinger som må finne sted for å få en løsning når det gjelder våre fiskerimessige interesser i fjernere farvann. Det gjelder først og fremst Grønland og Newfoundland, som er av de viktigste fiske- og fangstområder vi har, men også andre farvann som i tilfelle vil komme til å ligge innenfor andre lands fiskerigrense på 12 mil. Men jeg gjentar at jeg tror ikke det ville ha vært mulig overhodet å komme frem til noen løsning med britene hvis vi skulle ha tatt 5 år som utgangspunkt når det gjelder overgangstidens lengde.

Når det gjelder beskatningen av bestanden vil jeg si at der har det pågått og pågår det et meget aktivt arbeid nettopp med tanke på å komme frem til tiltak for å beskytte bestanden. Jeg vil i den forbindelse minne om at fra norsk side har man foreslått at maskevidden på trål skal heves fra 11 til 13 cm, altså fra 110 til 130 mm. Det er det stor forståelse og sympati for både i Storbritannia og i Sovjet-Samveldet, hvor de særlig har gitt uttrykk for nødvendigheten av å komme til et resultat på dette punkt, og jeg tror det er der vi må intensivere vårt arbeid for å nå frem til virkelige tiltak. Jeg tror ikke det er mulig å komme noen vei med slikt som bilaterale avtaler, for da vil man få den skjevhet at f.eks. to land gjennomfører en utvidelse av maskevidden for å beskytte bestanden, mens alle andre fortsetter å fiske med mindre maskevidde, og da vil det i realiteten ikke få noen større betydning. Derfor er det så viktig å få løst dette på internasjonalt plan, og det er det man fra norsk side har arbeidet og arbeider energisk med. Jeg tror det er den vei vi må gå når det gjelder tiltak for å beskytte bestanden.

Reidar Carlsen: Jeg er for så vidt enig med hr. Warholm i det han sa om nødvendigheten av kortest mulig overgangstid – helst å unngå en overgangstid – og nødvendigheten av å få beskyttet bestanden. Men utgangspunktet er jo kompromissforslaget i Genève, som innebar en overgangstid for fiske mellom 6 og 12 mil. Det forslaget fikk den norske delegasjons stemme, en delegasjon med representanter for fiskerne – formannen i Norges Fiskarlag og direktøren i Norges Råfisklag var delegasjonens rådgivere. Da må man ikke undres på at britene tar dette kompromissforslaget som utgangspunkt for forhandlingene. Hvordan kan vi da selv, hvor ønskelig det enn måtte være og hvor nødvendig det enn måtte ansees, komme til forhandlingsbordet med et forslag som innskrenker overgangstiden fra

det man var blitt enige om, i hvert fall de som utgjorde det knappe mindretallet i Genève? Man skal også huske på at den gang gjaldt forslaget en avtale som skulle gjelde hele verden. Nå gjelder det en avtale med britene. Man kan naturligvis forsøke seg, men det er et spørsmål om man ikke spiller andre kort bort om man nå på dette tidspunkt reiser krav om en overgangstid på 5 år, når det er kjent for alle at vi i Genève var enige i en overgangstid på 10 år, og da med tilslutning fra representanter for de norske fiskere.

Det som vekker den største betenkelighet hos meg, er de problemer som reiser seg i forbindelse med jurisdiksjonen. Slik som jeg kunne oppfatte det av den fremstilling utenriksministeren ga – den var sikkert klar nok, men den ga så meget å tenke på at jeg vet ikke om jeg fikk tak i alt – er i all fall min oppfatning at det vil innby til rot og forviklinger som vi vel ikke kan ha oversikt over konsekvensene av i dag. Et moment som der kan kastes inn er naturligvis at oppsynet i dette området etableres og besørget av Norge, f.eks. med britiske observatører på oppsynsskipene. Men hvordan det skal gå hvis britiske og norske oppsynsskip skal operere på det samme felt – jeg har kanskje misoppfattet det – det skjønner ikke jeg. Jeg tror allikevel at som situasjonen nå er, og hvis man virkelig mener noe med at man vil ha en 12 miles grense, så er den kurs Regjeringen har lagt opp den vei man bør følge.

Men jeg tror nok at man fra Fiskeridepartementets side bør sette mer inn på å få forsert forhandlingene om maskevidde og fredningsbestemmelser. La det gjerne gå parallelt, selv om det kanskje er et mer omfattende problemkompleks å komme inn på, fordi vi der er avhengige av så mange. Men dermed kan vi kanskje få slått fast at vårt krav om en utvidet fiskerigrense ikke bare er begrunnet i rent kommersielle hensyn, men like sterkt i ønsket om å bevare den arktiske torskestamme, bevare fiskebestanden i våre farvann – hvilket jo også skulle være i de fiskerinasjoners interesse som opererer i disse farvann. Altså, hvis man samtidig som man fører disse forhandlinger med britene reiser krav om nye forhandlinger og forserer dem frem på det internasjonale plan mellom de nasjoner spørsmålet måtte berøre, vil britene måtte få den forståelsen av at det ikke bare er ønsket om å få dem fjernet fra våre kyster som er vår beveggrunn, men også ønsket om å få istandbrakt forhold til beskyttelse av fiskestammene. Det kan nok være strid blant vitenskapsmennene om dette spørsmålet, det er så, men jeg tror de har rett som hevder at særlig torskeartene våre, og kanskje også silden, er gjenstand for en alt for hard beskatning i dag, og at det trenges ekstraordinære tiltak for å beskytte den.

Jeg vil slutte med å gjenta at jeg ikke tror det er klokt i dag å reise kravet om 5 års overgangstid. Forhandlerne kan godt hevde det som et synspunkt hos de nordnorske fiskere, men å bruke det som et avgjørende moment i forhandlingene, kanskje med den følge at forhandlingene brytes, tror jeg man skal være forsiktig med. Og da selvfølgelig under henvisning til det som er skjedd hittil, og ikke minst det standpunkt vi inntok i Genève.

Eikrem: Det som eg ser som svært viktig i sammenheng med denne avtalen som vi får med britane og som vi vel kjem til å få med det fyrste, så vidt eg skjønar, er nettopp det at avtalen vil danne mønster for alle andre trålarناسjonar. For dei vil

naturlegvis kome på løpande band og be om liknande avtalar, og vi kan vanskeleg avvise dei. Då ser det slik ut for meg at utvidinga til 12 mil må verte illusorisk, i all fall dei fyrste ti åra. Vi utvidar simpelthen ikkje til 12 mil i desse ti åra, hvis vi skal gje oss inn på det. Hvis vi ikkje fekk avtalar med andre land, slik at dei vart heldne utanfor, ville saka stille seg annleis, men eg trur nok ikkje at fiskarane frå dei andre nasjonar som fiskar på kysten vår, ville akseptere ei slik ordning. Så det let seg nok ikkje gjere berre å få ein separat avtale med Storbritannia og setje dei andre utanfor. For om vi ikkje har så store interesser med omsyn til fiskeomsetninga i andre land som når det gjeld Storbritannia, så har vi andre handelsinteresser som dei naturlegvis kan stille opp med.

Bondevik: Slik som dette spørsmålet har utvikla seg etter at tingingane i Genève brotna, er det vel berre ei meining om at både på grunn av vår tilslutnad til EFTA og av andre grunnar kjem ein ikkje utanom det at ein må prøva å få ein avtale med Storbritannia. Når det gjeld overgangstida er det vel mange som synest at ho er i lengste laget når ein ikkje kunne få gjennomført dette på internasjonal basis, men jamvel om ho endåtil kanskje kjem opp i ti år, er det vel ingen veg for oss tilbake etter det standpunktet som me har teke i Genève. Så som ein kunne ynskja at denne overgangstida hadde vore stuttare, trur eg ikkje det er klokt å setja noko særleg inn på det punktet i dag. Men eg er samd med hr. Reidar Carlsen i at det i all fall bør verta sterkt streka under i tingingane at svært mange her i landet ville hatt ei stuttare tid, men at dei trass i alt kan gå med på ti år.

Derimot synest eg det er mykje farlegare det spørsmålet som hr. Reidar Carlsen også var inne på, og som eg har tenkt mykje på i det siste, om jurisdiksjonen. Der synest eg for mitt vedkomande at det vil vera veldig vanskeleg å kunna fira. Utanriksministeren var inne på om ein i tilfelle skulle lata det stranda på dette spørsmålet, om den situasjonen skulle koma. Eg kjenner sjølvsagt for lite til dette til å kunne svara på det, men eg vil i all fall gjerne streka under at eg ville sjå det som svært uheppe for vårt land om me skulle gje opp norsk jurisdiksjon i dette området. Det ville vera eit tap som eg trur ikkje ville vera lett å bera for oss, det ville vel vera eit slag vedgåing av at me faktisk ikkje var noko særleg herrar innanfor dette området mellom 6 og 12 mil. Difor er min konklusjon på det at ein i alle tilfelle ikkje må fira på dette punktet, før ein er heilt sikker på at ein er komen til eit stadium då det vert eit brot, og ikkje berre mellombels, men at det i tilfelle vert eit brot i tingingane for alle tider.

Nybø: Når det gjelder overgangsperioden er det også min mening at man faktisk må ha som holdepunkt den ti års avviklingsperiode som man for så vidt var enige om i Genève. Jeg vil jo erindre om at like så vel som de britiske fiskere trenger en omstillingsperiode, er det en betydelig del av den norske havgående flåten som trenger det samme. De må også finne en annen anvendelse for sine båter, legge om driften. De har basert seg på fiske på oversjøiske farvann som vil berøres av en eventuell utvidelse av fiskerigrensen ved fremmede lands kyster – Grønland, New Foundland, Island, Shetland, Færøyene osv. I det siste har de trengt nedover til

Irskesjøen og fangster på felter som sikkert også vil berøres av en eventuell utvidelse tilsvarende den norske, hvis det blir aktuelt. Så jeg tror at også de norske fiskeriinteresser, i hvert fall på vestkysten av landet, vil trenge en overgangsperiode. Hvorvidt det kan skje på 5 eller 10 år er vanskelig å si. Vi ser jo at norske fiskere søker nedover på Vest-Afrika-kysten i disse dager, kanskje det kan bli alternativet til det fisket de hittil har drevet i Nord-Atlanteren. Etter min ringe mening i denne materie burde man holde fast på en 10 års overgangsperiode, selv om den for enkelte strøk av landet vil føles smertelig lang.

Med hensyn til norsk eksklusiv jurisdiksjon i området mellom 6 og 12 mil, tror jeg man må gjøre som utenriksministeren sa, å holde seg hard så lenge som mulig. Det vil ganske sikkert dukke opp spørsmål som f.eks. de ting som representanten Eikrem var inne på, og det ville jo føles litt forsmedelig om man ikke skulle ha fullt herredømme over dette område. På den annen side vil jeg nok si, når vi tenker på de handelspolitiske interesser mellom Norge og Storbritannia at å sette dem på spill hvis det skulle stå på dette ene punktet, det ville være å drive hasard. Utenriksministeren antydnet, skal vi si, en minnelig ordning. Jeg vet ikke om det var en slags «gentlemen's agreement» som det var tenkt på, hvor man altså kunne komme til en forståelse om fredede felter for å unngå kollisjon mellom trål og faststående redskap. Jeg tror det kunne være en vei å gå. Det er jo allikevel når det gjelder den side av saken, også bare for en overgangsperiode.

Utenriksminister Lange: Ønsket fra norsk side, og særlig fra de nordnorske fiskeres side om helst ingen og i hvert fall en kortest mulig overgangstid, har vært gjort gjeldende, ikke én, men mange ganger overfor britene, både under samtaler jeg har hatt med min britiske kollega og under de forhandlinger som ble ført her på vårparten, men å kaste inn et annet norsk standpunkt der på det nåværende tidspunkt, må jeg på det bestemtteste advare mot. Vi har under forhandlingene i juni – og det var på bakgrunn av drøftinger som hadde funnet sted både med fiskernes organisasjoner og med disse komiteer – indisert at vi er villige til å forhandle på grunnlag av det standpunkt som begge parter, både britene og vi, stemte for i Genève, og det betyr en overgangstid på 10 år. Det vi har oppnådd allerede under de preliminære forhandlinger, det er at vi kan få den avviklingsfristen bestemt tidfestet, uavhengig av når vi går til utvidelse, altså at der er en fast sluttdato for denne overgangstiden, nemlig 31. oktober 1970. Da vil jeg jo si at å tale om at det skal være et så stort nasjonalt tap om vi i første omgang er nødt til å avfinne oss med noe nestbest hvor det gjelder oppsynsordningen og jurisdiksjonen, ikke kan være på sin plass. Det må ikke gjøres til et alt for stort spørsmål, for det skal være slutt 31. oktober 1970.

Hr. Reidar Carlsen sa at oppsynsordningen hørtes komplisert, for det første dette at både britiske og norske oppsynsskip skal patruljere i de samme farvann. Men det gjør de allerede på det frie hav i dag, de gjør det allerede på de områdene som ligger mellom 6 og 12 mil, men som i dag er fritt hav. Det går da så noenlunde, og det ville sikkert ha store muligheter for å gå bedre hvis det skjedde på grunnlag av en avtale som klart definerte nærmere regler nettopp for å unngå

redskapskollisjoner, som begge parters oppsynsskip ville ha å holde seg til. Men utover det har vi i hvert fall et håp om at hvis vi kan bli enige om de andre spørsmålene, og gjør den innrømmelsen at vi ikke insisterer på full norsk jurisdiksjon, da har vi muligheter for å få et tilsagn fra britene om at de ikke vil bruke sin rett til å patruljere mellom 6 og 12 mil. De vil ha retten, men de vil ikke bruke den.

Hvor det gjelder konsekvensene i forhold til andre fiskerinasjoner, vil vel disse komiteene kjenne til at der alt har vært underhåndskontakter mellom Danmark og Sverige og at det der er enighet om at vi med støtte i de nabolandsklausuler som vi har i våre avtaler, skal gå inn for en ordening som i praksis bevarer status quo i området øst for en linje fra Lindesnes til Hirtshals, og det tror jeg ikke skal volde noen større problemer. Det er akseptert fullt ut av fiskerorganisasjonene i dette område, og er altså en forståelse man er kommet frem til i samarbeid med fiskerorganisasjonene.

Med hensyn til konsekvensene i forhold til andre land, står jo allikevel Norge i forhold til Seksmaktlandene – og det er dem som det i første rekke her er tale om, altså Vest-Tyskland og Frankrike, kanskje delvis Nederland – i en noe annen stilling enn vi står i i forhold til vår EFTA-partner Storbritannia med den frossenfiskforståelsen som vi der har. Uten videre å gi dem de samme rettigheter i en overgangsperiode på 10 år som vi gir til britene, uten noen slags motytelse, det tror jeg neppe vi skal være innstillet på. Jeg tror vi skal gjøre hva vi kan for å oppnå motytelser for det vi der måtte gi av innrømmelser. Jeg vil gjerne bare for ordens skyld gjøre oppmerksom på at de forhandlingene som nå skal finne sted, ikke vil bli ført bare av en embetsmannsdelegasjon. Der vil på samme måte som under konferansen i Genève, være med som rådgivere representanter for fiskerne under den forhandlingsfase vi nå går inn i.

Wikborg: Det har vel ennå aldri hendt at man ved internasjonale forhandlinger har fått alt slik som man ønsket det. Man kan selvfølgelig ikke det i denne saken heller, og jeg må si at jeg synes våre forhandlere er kommet ganske langt som de er. Vi vet nå at vi vil oppnå den fulle og hele suverenitet den 31. oktober 1970. Vi er for så vidt bedre stillet i denne saken enn vi var den gang vi måtte ta Svalbard-avtalen, hvor vi måtte tåle permanente begrensninger i vår suverenitet. Problemet for oss er jo at dette med de 12 milene må settes inn i en meget større sammenheng. Det gjelder vår største handelspartner, vår tradisjonelle venn gjennom hundre år, det gjelder hensynet til frossenfisken, og det gjelder det hensyn at vi også må regne med en viss gjensidighet for visse deler av vårt fiske ved andre land. Det er alt dette vi må forsøke å se samlet og under ett. Da er vi altså kommet dithen at vi nå vet at vi med en gang kan utvide fiskerigrensen med 2 mil – vi får med en gang de 6 mil og så får vi om 10 år full jurisdiksjonsrett og full enerett også i de ytre 6 mil.

Det er klart at dette med jurisdiksjonen, som altså nå er så sterkt fremme, er et kjedelig spørsmål. Det vil skape mange vanskeligheter, uklarhet, det kan bli en kilde til mange konflikter. Derfor, hvis vi skal ha den regel som britene ønsker, må

vi ha en felles rettshåndhevelse, en voldgiftsavtale eller hva man vil kalle det, og hvis det kan kombineres med felles regler om redskapskonflikter, og vi videre kan få disse reglene gjort gjeldende også for andre farvann og også utover 10 års perioden, og hvis vi dessuten kan få enerett til visse områder i visse tider av året for våre fiskere også innenfor de ytre 6 milene – da tror jeg vi er kommet så langt som det er mulig å komme. Jeg er selvfølgelig helt enig i at man skal holde ut alt det man kan for å få full jurisdiksjon, men jeg kan jo også forstå engelskmennene, at deres resonnement er logisk. De sier: Vi skal fortsette som hittil i de ytre 6 mil, det blir altså i relasjon til oss det frie hav enn i 10 år. Og da er det sett fra *deres* synspunkt en logisk konsekvens at der heller ikke skal være noen slik begrensning i deres rettigheter som dette med jurisdiksjonen kanskje kunne komme til å bety.

Jeg ser det nøyaktig slik som utenriksministeren, at denne avtalen ikke må falle på det punktet, om det kommer til det ytterste, dertil er det altfor store interesser som står på spill for oss. Jeg er ikke fiskerikyndig, men etter hva fiskerikyndige har sagt og skrevet i de siste årene, betyr frossenfiskavtalen uhyre meget for oss. Jeg har til og med hørt kyndige folk si at den løser en vesentlig del av Finnmarks og Troms' økonomiske problemer og sysselsettingsproblemer. Hvis det er riktig, er det veldige interesser som her står på spill, og da får vi heller tjene i 10 år for Rakel. Hun er det kanskje verd.

Stavrand: Eg er i det vesentlege einig i det hr. Wikborg sa no sist. Eg vil likevel få lov til å peike på at vi står oppe i alvorlege forhandlingar for dei det gjeld, og at det iser er av vital interesse for dei norske kystfiskarane, det veit vi. Men vi må vere klår over at det også for motparten er vitale interesser som gjer seg gjeldande, og vi kan ikkje einsidig vente å vinne på alle punkt. Vi må nok gjere innrømmingar, så vidt eg skjønar.

Eg trur også at ein skal vere svært varsam med å dra inn utanforliggande spørsmål i desse tingingane. Vi må forsøke å forenkle det mest muleg, og samle oss om det som i dag er det aktuelle. Dette med fiskebestanden er sjølvsagt noko som femnar nokså langt, og det må vi forsøke å halde utanfor i dette spørsmålet.

Det er snakka her om jurisdiksjonen. Eg deler fullstendig det synet som hr. Wikborg har gjort gjeldande, at eigentleg er det, så vidt eg kan skjøne, status quo som blir halde oppe etter synet til engelskmennene i dei seks ytre mil. Eg deler det synet at vi i alle tilfelle ikkje let det strande på eit prinsipielt spørsmål. Det kunne nok vere ynskjeleg at vi hadde hand over det heilt, men vi kan umuleg la det strande på det spørsmålet. Vi må forsøke å strekke oss så langt som det er muleg. Vi har i det heile kome så langt at eg synest vi har oppnådd ganske mykje i desse forhandlingane, og vi kan som sagt ikkje no la det strande på eit reint prinsipielt spørsmål.

Ei avviklingstid på 10 år høyrest jo svært ut, men i eit lands historie er 10 år berre ein kort tidsperiode, og vi må, som sagt, betale litt for å finne fram til ei ordning. Lat meg peike på det som for så vidt også hr. Wikborg var inne på, at vi med ein gong får ei utviding frå 4 til 6 mil, som er forbeholdt berre norske fiskarar. Då vi fekk utvidinga frå 3 til 4 mil, gjekk vi i ein gledesrus over heile landet. Vi

syntest vi hadde oppnådd over lag mykje den gongen. No oppnår vi altså å få lagt til 2 mil med ein gong, med utsikt til å få 6 mil lagt til seinare, og det synest eg det er verd å ofre noko for.

Hr. Nybø var inne på handelspolitiske interesser. Eg veit ikkje, men eg synest at det kanskje også er å dra inn litt utanforliggjande ting, i og med at utanriksministeren opplyste at EFTA-avtalen, så vidt eg skjønna han, ikkje ville bli berørt av dette. Engelskmennene har prinsipielt fråfalle å kome tilbake til det i samband med denne saka. Slik har eg oppfatta det.

Eg skal vere kortfatta, for eg synest det er sagt så mykje om dette at det kan greie seg. Men eg vil gjerne streke under det som utanriksministeren sa, at dei norske forhandlarane vil ta sikte på å få freda einskilte avsnitt innom 12-milsgrensa visse tider av året for norske fiskarar som brukar garn og line. Eg vil gjerne streke under at det er ein god tanke, og eg synest nok at vi bør sette litt inn på å få den realisert. Eg veit ikkje om det er rett at det berre skal gjelde Vesterålen-feltet. Eg veit ikkje kor stor del av kysten dei reknar med, men vi har noko som vi kallar for Senja-feltet, og eg synest nok at det i alle fall bør vere aktuelt å få det med i denne fredinga.

Storeide: Eg er av dei som synest at vi har vunne så mykje gjennom dei forhandlingane som no har vore, at vi har grunn til framfor alt å prøve å tenkje på å berge det vi har vunne, og i alle fall ikkje lage vanskar som kan koste oss det. Det er ikkje så svært lenge sidan vel dei fleste av oss forstod det slik at dersom vi skulle utvide fiskerigrensa vår til 12 mil, ville det føre til ein handelskrig med England, og det ville rimelegvis utvide seg til ein handelskrig med mange andre land også. Vi ville misse dei vesentlege sjansane for å selje fisken vår, og vi veit i alle fall så mykje at det er eit fullt så viktig problem å få selt fisken på ein skikkeleg måte som å få fiska han. Når vi tenkjer litt tilbake, veit vi at det er ikkje lenge sidan vi faktisk var i den situasjonen at vi måtte rekne med at alternativet til den noverande 4-milsgrensa var vanskar med å få selt fisken. Når vi no har kome så langt at vi ikkje har det alternativet lenger, men kan få ein avtale der engelskmennene beint fram lovar at på grunnlag av denne avtalen skal dei ikkje lage vanskar med omsetninga, då har vi kome umåteleg langt.

Det har vore nemnt av andre at vi får ei 6-milsgrense med ein gong. Det er heller ikkje så lenge sidan vi syntest at sjølv ei 6-milsgrense ville vere ei betydeleg vinning, sjølv om ein ikkje fekk noko slags von om tillegg til det. Og vi skal ikkje gløyme at ei 6-milsgrense vil frigjere store delar av kysten vår for tråling. Ein svært stor del av kysten vil verte fri for utanlandske trålarar med den grensa.

Så er det dette spørsmålet som fyrst hr. Nybø og seinare fleire har vore inne på, at vi kanskje har bruk for ei overgangstid vi også. Eg trur eg vil seie det på den måten i denne samanhengen at det som vi vil andre skal gjere mot oss, det bør vi vere viljuge til å gjere mot dei også. Det ville vere lite hyggeleg om vår havfiskeflåte utan noko som helst slags varsel, berre skal få beskjed om å pakke seg heim frå viktige delar av dei felte dei no opererer på. Vi kan også tenkje oss at ein av dei tinga den flåten då måtte gjere, var å suge seg på nettopp dei bankane nordpå

som det no er meininga å prøve å berge, og eg trur ingen av partane ville ha tent noko på det.

Om dei meir juridiske spørsmåla som utanriksministeren var inne på, har eg ikkje anna å seie enn at den lina som han ville fylgje der, skulle det også vere all grunn til å vere tilfreds med.

Lat meg få slutte med å seie at så mykje er vunne med ein avtale på friviljug basis med engelskmennene – ein avtale av det slaget som vi har fått skissert her – at absolutt ingen ting må kome inn i biletet som kan skippe det vi der har utsikt til å vinne no.

Warholm: Hr. Stavrand sa at 10 år ikke var noen lang periode i et lands historie, og det er vel ingen som er uenig i det. Men når det gjelder den arktiske torskestamme og den kolossale beskatning som den er utsatt for, er 10 år for lang tid, og det er derfor de nordnorske fiskerne nå har brakt inn spørsmålet om 5 år. Det er frykten for at bestanden med den kolossale intensivering vi har hatt i trålfisket i oppvekstområdene for den arktiske torskebestanden, skal bli for redusert, som har gjort at folk har begynt å snakke om en 5 års avviklingsperiode. Og når vi dertil står overfor det spørsmål at vi kanskje ikke får full jurisdiksjon mellom 6 og 12 mil, da er spørsmålet i grunnen meget stort.

Når det gjelder hensynet til fisket på fjerne farvann, er vi jo i den stilling at her diskuterer vi passive kontra aktive redskaper, og det er ingen som vil hevde at de passive redskapene som vi bruker på Grønland, Island osv., er med på å redusere bestanden på noen måte, så når vi kommer så langt, skulle vi forhandlingsmessig sett etter mitt skjønn stå ganske sterkt i bildet. Det har jeg også hevdet før.

Jeg har forstått det slik – og jeg håper at jeg ikke tar feil – at det kanadiske forslaget som vi gikk inn for i Genève, gikk ut på full jurisdiksjon mellom 6 og 12 mil. Det er jo akseptert av alle, og aller mest av fiskerne.

Jeg skjønner godt at det nær sagt er ubetimelig i det hele tatt å ta opp spørsmålet om 12 mil, men jeg gjør det fordi jeg vil at embetsmannsutvalget, som skal forhandle skal forstå alvoret i situasjonen. Alvoret ble sterkt understreket på Nordland fylkesfiskerlags årsmøte i Bodø. Det ble understreket på en slik måte at enhver som var til stede der, måtte forstå at her var det selve næringsgrunnlaget som sto i fare. Jeg vil derfor be om at man når det gjelder jurisdiksjonen, går så hardt inn for det som overhodet mulig. Jeg er for min del lite villig til å fire på det punktet. Der har vi nemlig en mulighet til å regulere fisket på en slik måte at vi kan gjøre et lite forsøk på å bygge opp bestanden igjen. Vi må huske på at det er store fiskerinasjoner – det er franskmenn, polakker, engelskmenn og russere – som er med på å beskatte den arktiske torskestamme.

Reidar Carlsen: Jeg vil ikke bli stående som den som overvurderer vanskelighetene, selv om de nok er til stede når det gjelder jurisdiksjonen. Det kan godt hende det er en fordel å få full jurisdiksjon, særlig hvis vi skal søke etablert fredede felter. Vi vet nemlig at det blant de engelske trålskipperer er en del som ikke skyr noen ting for å lage vanskeligheter og spetakkel. Det har vist seg gjennom

årene at det er en bestemt gruppe som stadig opptrer på listen over – hva kaller man dem – pirater. Det kan godt tenkes at man kan etablere et fellesskap her som vi kanskje vil ha utbytte av. Vi skal ikke glemme at vi selv har oppsynsskip på Island som har oppsynet med våre fiskere og deres adferd under fisket ved Island. Jeg kom inn på dette i sted fordi det kom litt bardus på meg, men det kan godt hende at det tvertimot vil være en fordel når det kommer til stykket, forutsatt selvfølgelig at vi har med skikkelige folk å gjøre, og det må vi gå ut fra.

Jeg er ikke det minste redd for at denne avtalen med England skal behøve å være noe mønster for avtaler med andre land. Da får i all fall f.eks. Tyskland innta en ganske annen stilling med sin tollpolitikk på frossenfisken enn de har i dag. Da får f.eks. også Russland oppføre seg på en annen måte enn de gjør i dag. Det er ganske klart at vi står i en helt annen stilling når det gjelder England og våre naboland. Vi behøver ikke å frykte for at de skal påberope seg de vilkår vi har innrømmet i forhandlingene med England.

Men et spørsmål står åpent, som man ikke har vært inne på. Det er et spørsmål som det er uhyre vanskelig å svare på. Det er om det vil være adgang for den engelske flåte til å utvide sitt fiske, dvs. delta med større antall farkoster enn de har i dag. Vi har tidligere vært inne på slike problemer, da det gjaldt å finne fram til en konvensjon for fisket i Nordsjøen, og det var spørsmål om at de nasjoner som deltok, ikke skulle ha høve til å utvide sin flåte. Jeg tror forhandlerne den gang kom til at det ville være håpløst å kontrollere i hvilken utstrekning flåten ble utvidet, om man skulle bruke tonnasjen eller fangstmengden eller hva man skulle bruke som mål for en utvidelse. Jeg vil gjerne spørre om man har vært inne på det problem?

I tilslutning til det både hr. Wikborg og hr. Storeide har sagt, vil jeg også si at vi må ikke glemme at vi får et fredet område på 6 mil, i stedet for tidligere 4 mil, og det er begrunnet håp om å få iverksatt fredningsbestemmelser for visse havområder reservert for faststående redskaper for norske fiskere. Jeg synes, som det også er sagt av flere, at man har nådd langt i disse forhandlingene, særlig med det utgangspunkt som man har i det man ble enige om i Genève. Selvfølgelig går vi alle sammen ut fra at forhandlerne så hardt som mulig holder på de spesielle norske standpunkter, men jeg går ut fra at det vil være av verdi for dem som forhandler, å få en viss peiling på hva vi mener her, hvor saken i siste instans skal avgjøres.

Reinsnes: Jeg vil også uttale mine betenkeligheter over en så lang overgangstid som 10 år. Hvis det ikke skulle være mulig å komme fram til en kortere tid – f.eks. 5 år som vil være passende i denne forbindelse – vil det være nødvendig å få enkelte felter avgrenset for bruk kun av faststående redskap, altså garn og line, og jeg vil henstille til forhandlerne å gjøre alt de kan for at slike felter blir fredet mot tråling i overgangstiden.

En utvidelse av fiskerigrensen er avgjørende for våre kystfiskere, men jeg er enig i at de resultater som er oppnådd, er betydelige. Jeg vil for øvrig i store trekk slutte meg til de synsmåter utenriksministeren trakk opp for de fortsatte forhandlinger.

Utenriksminister Lange: Hvor det gjelder spørsmålet om å oppnå enighet om noen såkalte «kasser», altså noen begrensede områder innenfor et område mellom 6 og 12 mil, så skal selvfølgelig de norske forhandlere gjøre alt hva de kan for å få det til. Et av hovedhensynene her er nemlig å unngå redskapskollisjoner og skade på norsk faststående redskap. Men jeg tror vi skal være klar over at «kasse»-spørsmålet, ved siden av jurisdiksjonsspørsmålet, kanskje er det aller vanskeligste spørsmål i disse forhandlingene. Derfor kan det nok hende at vi der ikke kan vente å komme fram til noe større antall reserverte områder, det kan godt hende at det bare blir spørsmål om ett, Andenesfeltet, som har vært nevnt, og selv det kan volde vanskeligheter. Jeg tror vi skal se den ting i øynene.

Det spørsmål som hr. Reidar Carlsen nevnte i sitt siste innlegg – hva hvis de britiske fiskere utvider sitt fiske mellom 6 og 12 mil i denne 10-årsperioden – var jeg selv inne på i mitt første innlegg, og sa da at britene under de innledende forhandlinger i juni gikk med på at det i en eventuell overenskomst skulle innarbeides en bestemmelse som ville åpne adgang til å ta avtalen opp til revisjon før utløpet av 10-årsperioden i tilfelle det britiske fiske i overgangsperioden skulle anta vesentlig større dimensjoner enn i dag eller en vesentlig annen karakter. Hvis vi konstaterer en slik utvidelse av fisket, kan vi altså med hjemmel i avtalen forlange nye forhandlinger.

Det jeg egentlig tok ordet for, var bare for å understreke at vi i regjeringen er fullt oppmerksom på hvor vesentlig fredningsspørsmålet er for å bevare fiskebestanden. Men der må vi jo være klar over at der hvor det virkelig er om å gjøre å få iverksatt fredningstiltak, særlig hvis vi skal bevare Lofot-bestanden, det er i Barentshavet, utenfor enhver 12-milsgrense. Derfor må spørsmålet om fredningsbestemmelser for å bevare fiskebestanden tas opp med alle de nasjoner som fisker i Barentshavet, og altså ikke under disse bilaterale forhandlinger med britene, men under forhandlinger hvor alle disse nasjoner er representert. Det har vi gjort, og det kommer vi fortsatt til å gjøre, slik som fiskeriministeren gjorde rede for.

Hamran: Jeg er enig i det som utenriksministeren nå sa angående skreibestanden. Det er riktig at Barentshavet er det hav hvor denne fisken vokser opp og er den lengste tiden som ung fisk, etter at den delen som gytes ved norskekysten forlater dette område. Men vi har jo på norskekysten den såkalte kysttorsken, som ifølge vitenskapsmennesenes og også fiskernes mening i de senere år har utgjort den største del av den fisken som er fanget i Lofoten. Denne fisken er meget stasjonær, og en del av den holder seg innenfor norsk område. Den vandrer litt ut i havet, og kommer igjen. Det påstås at ikke all den fisken går opp i Barentshavet. Det vil derfor ha sin store betydning for å bevare kysttorskestammen å få grensen utvidet.

Jeg er enig i det som hr. Warholm har fremholdt her. Det dekker fiskernes synspunkt, og det er de sakene som i dag er mest aktuelle i organisasjonen. Kystfiskerne ser at bestanden blir så hardt beskattet, at de ser det som det viktigste å finne fram til en løsning for å verne om den. Nordmennene går foran her, og

vitenskapsmennene er også oppmerksomme på dette forhold. Men en må også ta sikte på å få fredede områder i Barentshavet om det virkelig skal hjelpe noe.

Jeg er glad for at vi er kommet så langt med forhandlingene som vi er, og at det ser ut som vi skal få dette tillegget på 2 nautiske mil, slik at vi får 6 mil mot nå 4 mil. Jeg går ut fra at når vi nå får 6 mil, skal grensen regnes fra ytterste punkt til ytterste punkt på samme måte som tilfellet er nå med de 4 mil vi har.

Så var det en ting til: Vi står jo nå foran det nye fiske med pelagisk trål, og jeg går ut fra at hevdretten for fiskeområdene blir den samme for dette fiske.

Utenriksminister Lange: Bare for å unngå enhver misforståelse: Det er en selvfølge at en utvidelse fra 4 til 6 skal skje ut fra de samme grunnlinjer som vi bruker i dag.

Formannen: Flere har ikke forlangt ordet. Jeg skulle tro jeg kan si at Regjeringen har fått den veiledning den ønsket foran de nye forhandlinger i slutten av september, hvor for øvrig, som utenriksministeren opplyste, fiskernes organisasjoner vil bli representert gjennom sine rådgivere.

Før vi slutter, vil jeg gjerne bare si at dette møte må vel settes i klasse med et møte i den utvidede utenrikskomite, og jeg vil da bare minne om at det er skikk og bruk at det ikke meddeles noe fra slike møter. Vi pleier gå så langt at vi heller ikke sier hva man behandler. Jeg beklager at det er kommet en melding om dette møte i pressen. Vi må jo også ta hensyn til at her står Regjeringen oppe i vanskelige forhandlinger, og en hvilken som helst lekk fra dette møte, eller om synspunkter som her er blitt hevdet, kan vanskeliggjøre forhandlingene. Jeg vil bare minne om dette for sikkerhets skyld.

Er det noen som forlanger ordet før dette møte heves? Det er ikke skjedd.

Møtet hevet kl. 13.55.